

FORDULÓPONT UTÁN? KISMÉRTÉKBEN JAVULTAK A MAGYAR VÁLLALATOK VÁRAKOZÁSAI

2013. ÁPRILISI VÁLLALATI KONJUNKTÚRA FELVÉTEL EREDMÉNYEI

2013/4

**Fordulópont után?
Kismértékben javultak a magyar vállalatok várakozásai**

2013. áprilisi vállalati konjunktúra felvétel eredményei

Budapest, 2013. május

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

A 2013. áprilisi kutatásában részt vett munkatársak:

Területi kamarák munkatársai

MKIK GVI:

Hajdu Miklós, elemző – adatbázis összeállítása, elemzések és grafikonok
Makó Ágnes, elemző – makroadatok és külföldi konjunktúra mutatók
Révész Erika, irodavezető – kutatásszervezés, adatrögzítés
Uhrin Tamás, informatikus – online rögzítő felület és adatbázis

Tóth István János, kutatásvezető –
tudományos főmunkatárs, MTA KTI, ügyvezető igazgató, MKIK GVI

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Budapest

A kézirat lezárva: 2013. május 13.

Cím: MKIK GVI
1034 Budapest, Bécsi út 120.
Tel: 235-05-84
Fax: 235-07-13
e-mail: gvi@gvi.hu
Internet: <http://www.gvi.hu>

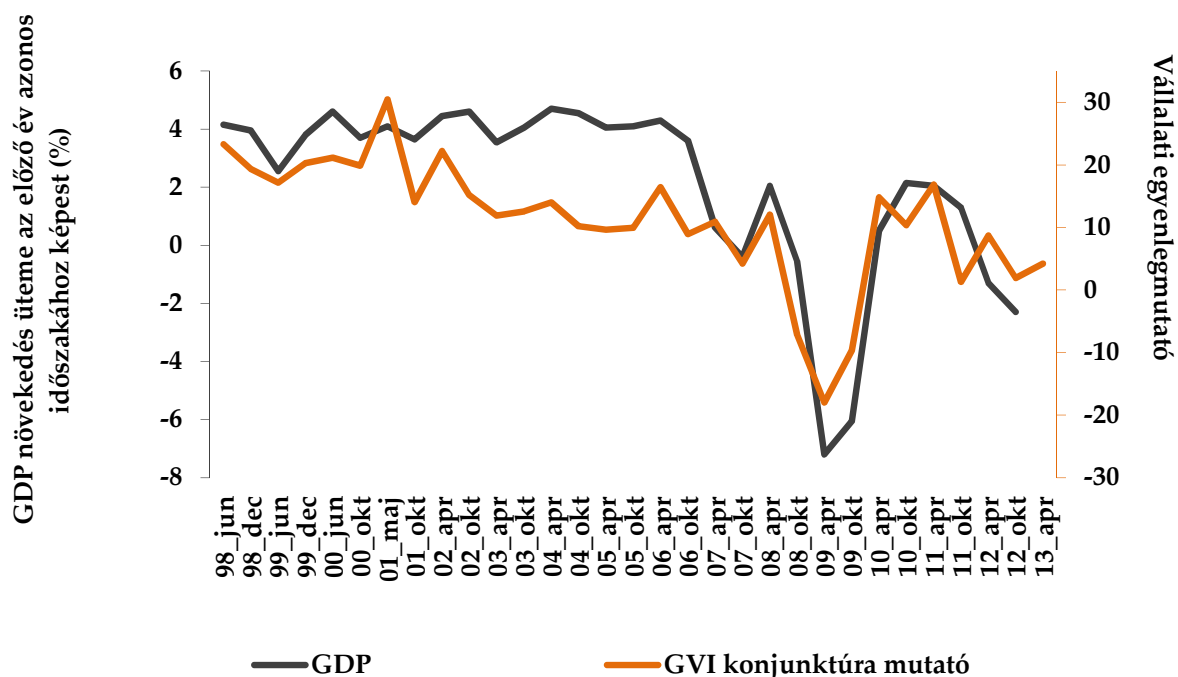
Tartalom

Tartalom.....	4
Összefoglaló	5
1. Gazdasági környezet.....	6
2. GVI konjunktúra mutatók.....	10
3. Üzleti helyzet és várakozások.....	13
4. Beruházások	16
5. Munkaerő-kereslet.....	18
Melléklet	20
Függelék: A GVI 2013. áprilisi negyedéves konjunktúra-felvételének eredményei.....	24

Összefoglaló

A tavalyi év során a vártál nagyobb gazdasági visszaesés következett be Magyarországon, ezzel a termelés szintje egyre távolabb került a válságot megelőző időszak színvonalától. Mindemellett az idei év első negyedévére vonatkozó, már elérhető reálindikátorok szerint optimistább várakozások is megfogalmazhatóak a magyar gazdaság kilátásaival kapcsolatban. A GVI konjunktúra mutatója is gyenge pozitív irányú változást valószínűsít.

1. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúra Mutató alakulása

Forrás: KSH, GVI 2013

Megjegyzés: GDP adatok – szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatokból számolt, féléves növekedési ütemek, előző év azonos időszaka = 100,0

GDP bal oldali tengely

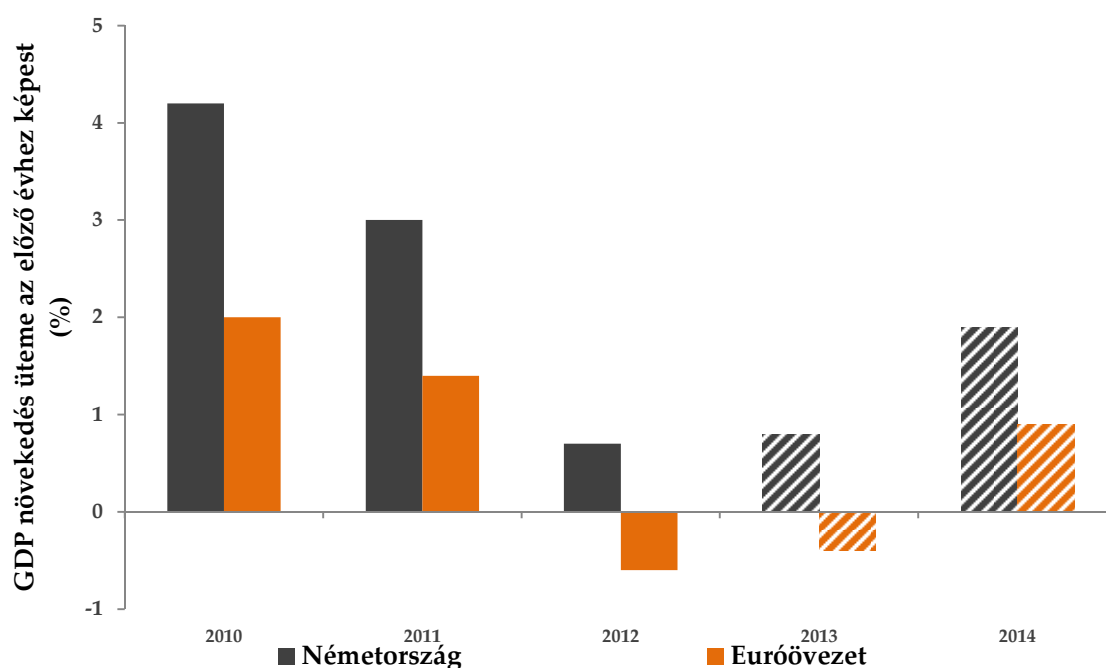
GVI Konjunktúra Mutató: jobb oldali tengely

1. Gazdasági környezet

1.1. Nemzetközi gazdasági környezet

Németország gazdasági teljesítménye közvetve és közvetlenül is jelentős hatással van a hazai cégek üzleti klímájára, hiszen Németország Magyarország kiemelkedő külkapcsolati partnere, az Európai Unió meghatározó gazdasága. A németországi GDP alakulását illetően a müncheni Ifo Intézet több más intézmény adatain is alapuló számításai és előrejelzései alapján elmondható, hogy a következő években jövőre gyorsuló ütemű növekedés várható. A kutatók míg 2013-ban 1% alatti, addig 2014-ben közel 2%-os GDP növekedési ütemet prognosztizálnak. Emellett az Ifo Intézet becslései szerint az euróövezetben idén még a GDP visszaesésére, de a következő évben már annak emelkedésére lehet számítani (1.1. ábra).

1.1. ábra: Németország és az euróövezet GDP-jének alakulása

Forrás: CESifo 2013

Ábraértelmezés: Az ábrán látható telt oszlopok a valós GDP adatokat szemléltetik, míg a csíkozott oszlopok az Ifo becsléseit mutatják.

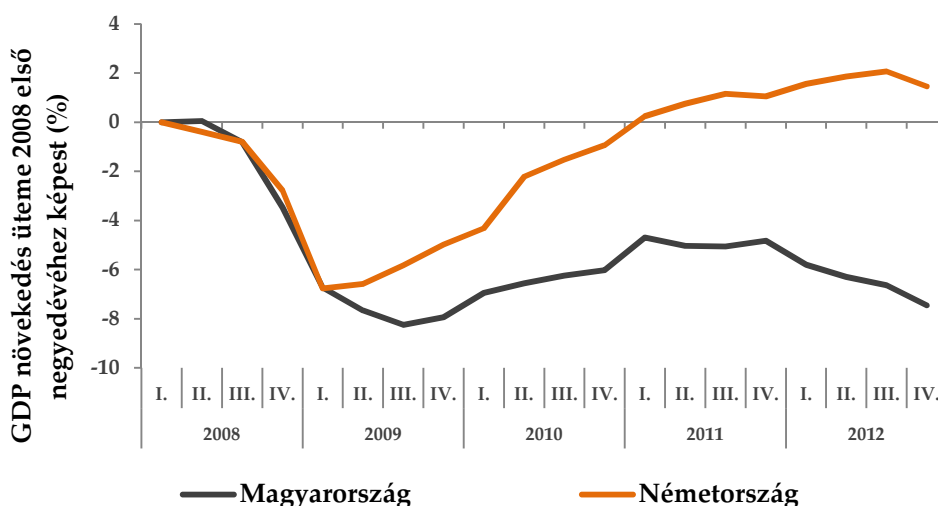
Megjegyzés: Az ábrán megjelenített adatok letölthetők az alábbi linken:

<http://www.cesifo-group.de/ifoHome/facts/Forecasts/Gemeinschaftsdiagnose/Archiv/GD-20130418.html>

1.2. Hazai gazdasági környezet

A magyar és a német gazdaság közötti szoros kötelékből arra következtethetnénk, hogy a két ország termelése, és a gazdasági válságból való kilábalás is megegyező, illetve hasonló ütemben történik majd. Ehhez képest a válságból való kilábalás lassúsága továbbra is sokkal jobban jellemzi a magyar gazdaságot, mint a magyar gazdaság első számú exportpiacát jelentő német gazdaságot. Egyrészt eddig a válság Magyarországon sokkal mélyebb volt, mint a német, másrészt a kilábalás is később kezdődött nálunk, mint Németországban, harmadrészt, pedig a magyar adatok 2011 első negyedévéétől kezdődően már nem mutatják a visszakapaszkodás jeleit. Miközben a visszaesés szinte ugyanúgy érintette a két gazdaságot, addig a fordulópont után a német gazdaság gyorsan és erőteljesen erőre kapott, míg a magyar adatok a válság elhúzódását mutatják. 2011-ben a német gazdaság teljesítménye már elérte a válság előtti szintet, 2012 első félévben pedig már túlteljesítette azt, míg a magyar gazdaság teljesítménye távolodni kezdett a válság előtti színvonalától (lásd az 1.2. ábrát).

1.2. ábra: Hol tart Németország és Magyarország a válságban? 2008-2012

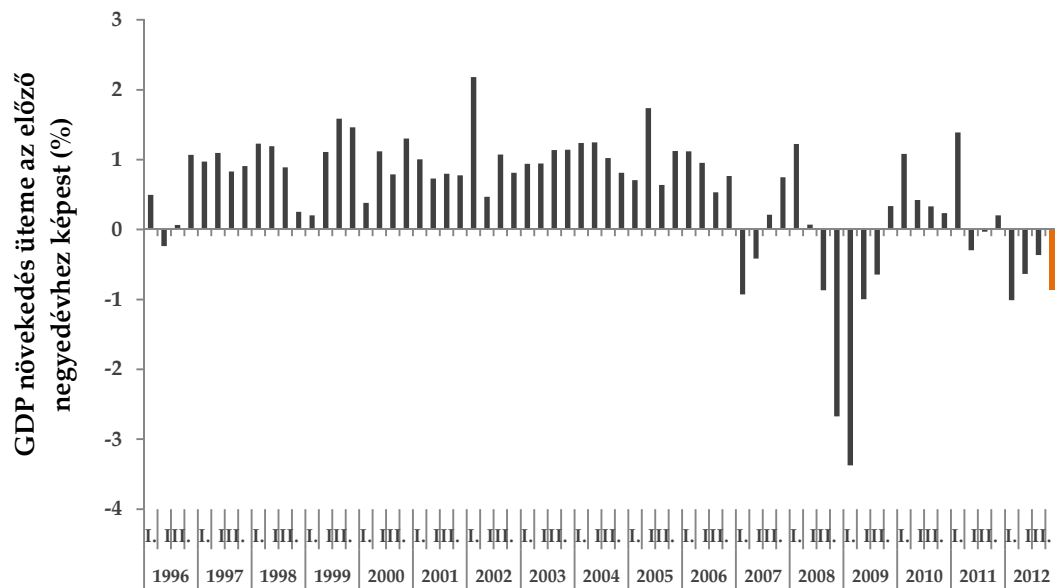
Forrás: GVI 2013

Megjegyzés: a grafikonok a GDP növekedés kumulált értékeit mutatják a 2008 első negyedévi értékhez képest.

A 2012-ben bekövetkezett recesszió Magyarországon a gazdasági válságból való kilábalás elhúzódásának újabb jeleként fogható fel (lásd az 1.3. ábrát). A GDP 2012. évi visszaesés nyomán több ideai makro mutató kissé pozitívabb képet fest a hazai gazdaság helyzetéről és kilátásairól: csökkent a recesszió mértéke. Az ipari termelés volumene 2013 első három hónapjában kismértékű emelkedést mutatott az előző havi adatokhoz képest (rendre: 3,1, 0,1 és 0,4 %), de így sem érte el egyik hónapban sem az előző év azonos időszakának szintjét. A munkanaphatással korrigált indexek értéke januárban 1,1%-kal, februárban 1%-kal, márciusban (az előzetes KSH adatok szerint) 0,7%-kal maradtak el a tavalyi szintektől (lásd az 1.4. és az 1.5. ábrákat).

Az fenti adatokat lehet úgy is értelmezni, hogy a 2012 utolsó negyedévében kiteljesedő visszaesés nem mélyült tovább.

1.3. ábra: A GDP szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott volumenindexe, 1996-2012, negyedéves adatok

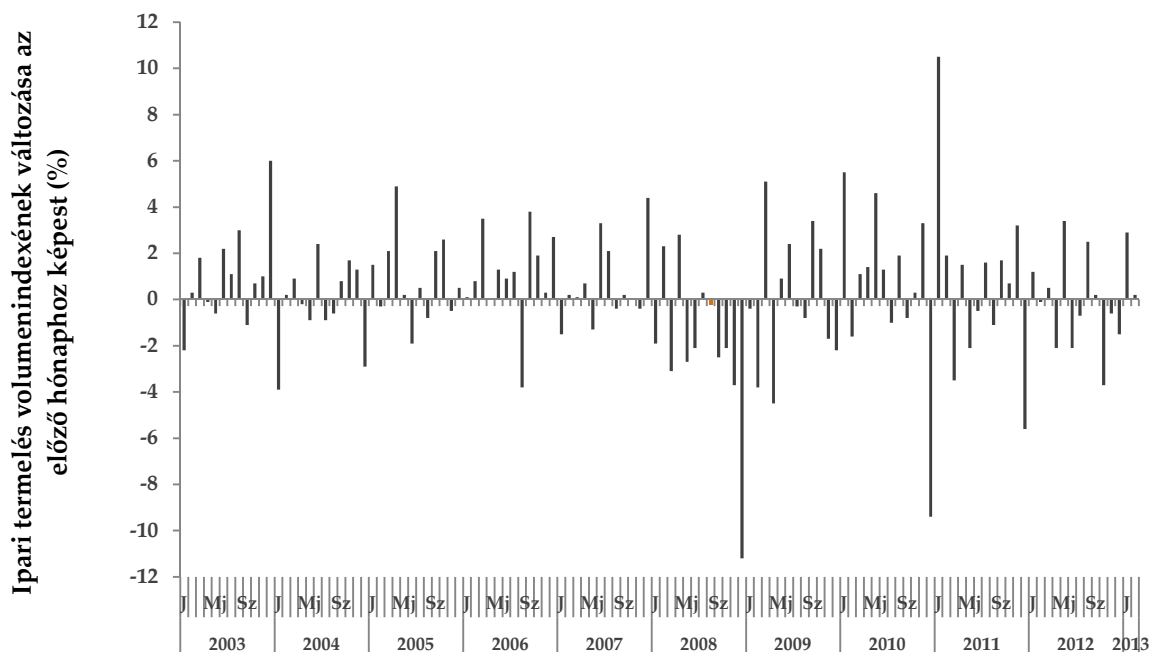

Forrás: KSH 2013

Megjegyzés: Az ábrán megjelenített adatok letölthetők az alábbi linken:

http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qp1001i.html

1.4. ábra: Az ipari termelés szezonálisan kiigazított volumenindexe, 2003-2013, havi adatok

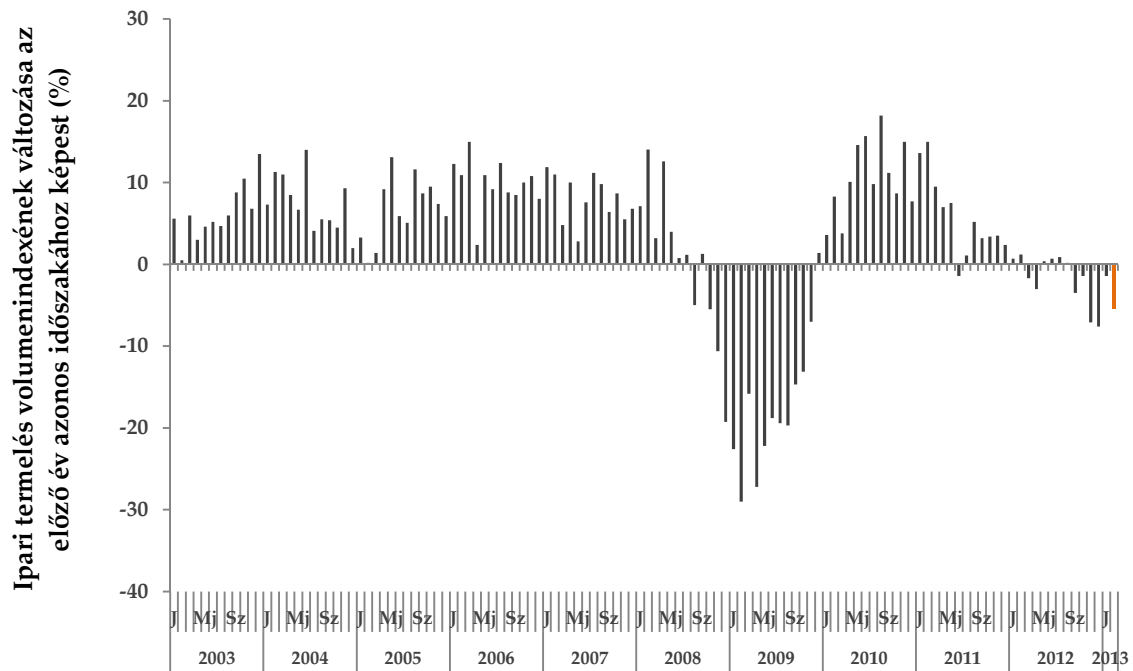
Forrás: Eurostat 2013

Megjegyzés: Az ábrán megjelenített adatok letölthetők az EUROSTAT honlapjáról az alábbi táblán:

sts_inprgr_m,

illetve http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=sts_inprgr_m&lang=en

1.5. ábra: Az ipari termelés volumenindexe, 2003-2013, havi adatok

Forrás: KSH 2013

Megjegyzés: Az ábrán megjelenített adatok letölthetők az alábbi linken:

http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_oia002.html

2. GVI konjunktúra mutatók

Az MKIK GVI 2013. áprilisi vállalati adatfelvétele során 3500 magyarországi vállalkozás válaszolt a kérdőív kérdéseire – az alábbi elemzés ezek eredményeit összegzi úgy, hogy a válaszoló vállalatok mintája reprezentatívnak tekinthető gazdasági ág, régió és a foglalkoztatottak száma szerint. Az eredmények fordulópontot valószínűsítene a vállalatok üzleti bizalma terén. A várakozások tavaly októberi jelentős romlása után a cégek némileg optimistábbá váltak, ami az elmúlt félévihez képest kedvezőbb üzleti klímát vetít előre.

2.1. Konjunktúra Mutató és a Bizonytalansági Mutató

A GVI konjunktúra mutató az októberi 1,9 pontról, 2,3 pontos emelkedést követően 4,2 pontra emelkedett. Ez továbbra is gyenge pozitív értéként jellemezhető, amit az is aláhúz, ha az adatokat az egyes évek áprilisi szintjeihez hasonlítjuk: ez a második legalacsonyabb érték a vizsgálat kezdete (1998) óta. A bizonytalansági mutató értéke 43,6 pontos szinten áll. Ez arra utal, hogy az üzleti szférán belül továbbra sem egyértelmű, vagy egyöntetű az eddigi tendenciák megítélése. Mindemelllett a magyar gazdaság jelenlegi teljesítményére vonatkozó, már rendelkezésre álló adatok, valamint a GVI konjunktúra vizsgálat adatai az idei évet övező bizonytalanság kismértékű csökkenésére hívják fel a figyelmet.

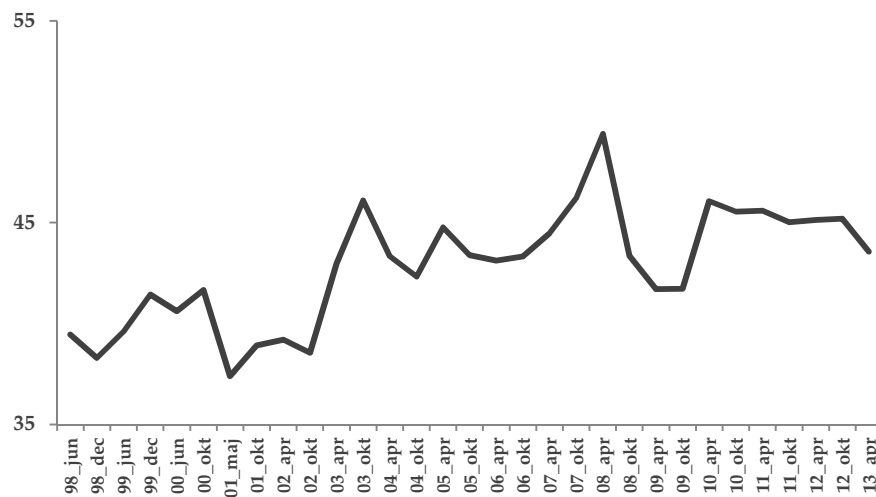
A konjunktúra mutató a kereskedelemmel foglalkozó cégeket (0 pont) leszámítva minden szektorban emelkedett október óta (építőipar: -13 pont, egyéb gazdasági szolgáltatás: -5 pont), pozitív értéket azonban csak az ipari vállalatok körében ért el (17 pont). A cégeket tulajdonszerkezetük alapján vizsgálva megállapítható, hogy pozitív kilátásokkal a döntően külföldi tulajdonban lévő vállalkozások rendelkeznek (23 pont), míg a többségében hazai kézben lévő cégeket a konjunkturális helyzet változatlansága (0 pont), a kizárólag magyar tulajdonú vállalatokat pedig a mutató negatív értéke jellemzi (-4 pont). A vállalkozások exporttevékenysége szerint is arra a következtetésre juthatunk, miszerint a külföldi kapcsolatokkal rendelkező vállalatok optimista (döntően külföldre termelők körében a mutató 24 pontot, az értékesítésüket kisebbrészt külföldön bonyolító cégek esetében pedig 15 pontot ért el), a kizárólag belpiacokra termelő cégek pedig pesszimista várakozásokkal tekinthetnek a következő fél évre (körükben a mutató értéke mindössze -13 pont). A cégek mérete szerint az 50 fős alatti kategóriákban a mutató negatív (a 9 fősnél kisebb, illetve a 10-49 fős kategóriákban -31, illetve -10 pont), míg az ennél nagyobb szegmensekben a mutató pozitív értéke jellemző (50-249 fős: 6 pont, 250 fősnél nagyobb: 19 pont).

2.1. ábra: A GVI konjunktúra mutató alakulása

Forrás: GVI 2013

2.2. ábra: A GVI bizonytalansági mutató alakulása

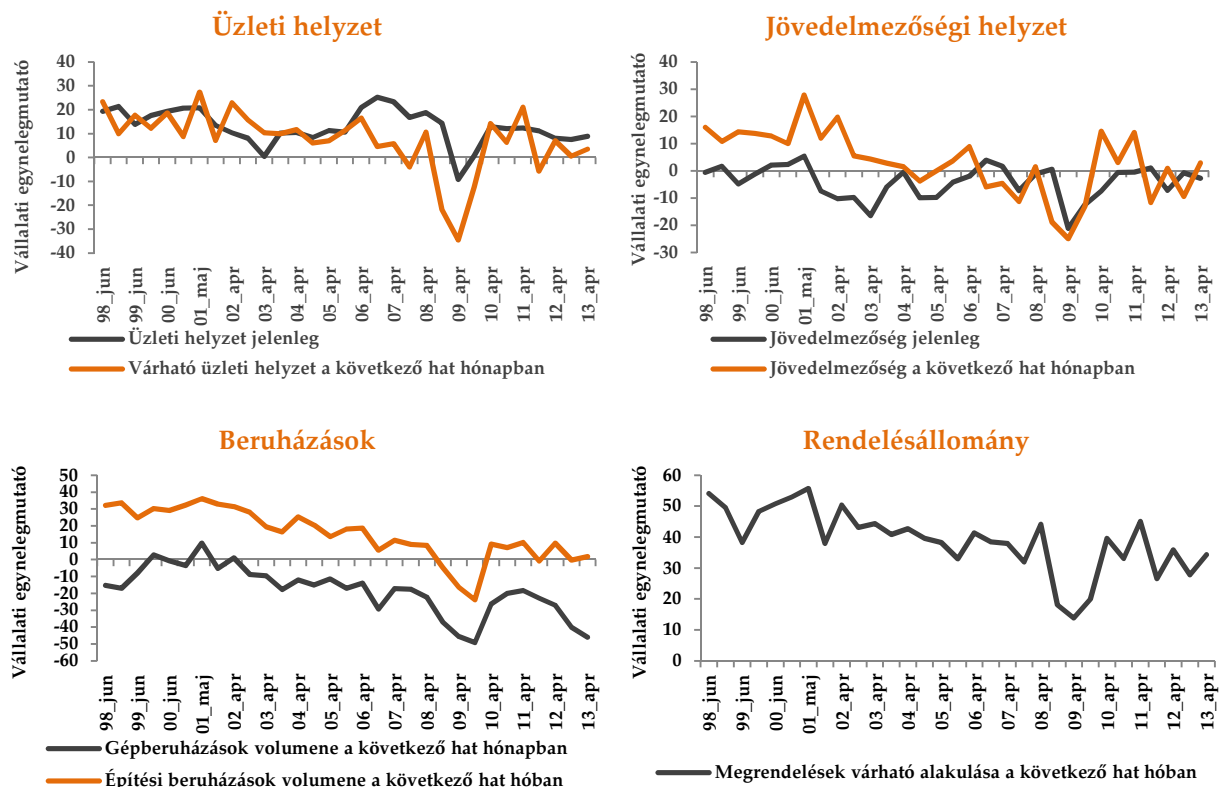

Forrás: GVI 2013

2.2. A konjunktúra mutató komponensei

A GVI konjunktúra mutató hét komponensből áll – a mutató számításnak és a komponensek leírásának részletei a Mellékletben olvashatóak.

2.3. ábra: A GVI konjunktúra mutató összetevőinek alakulása

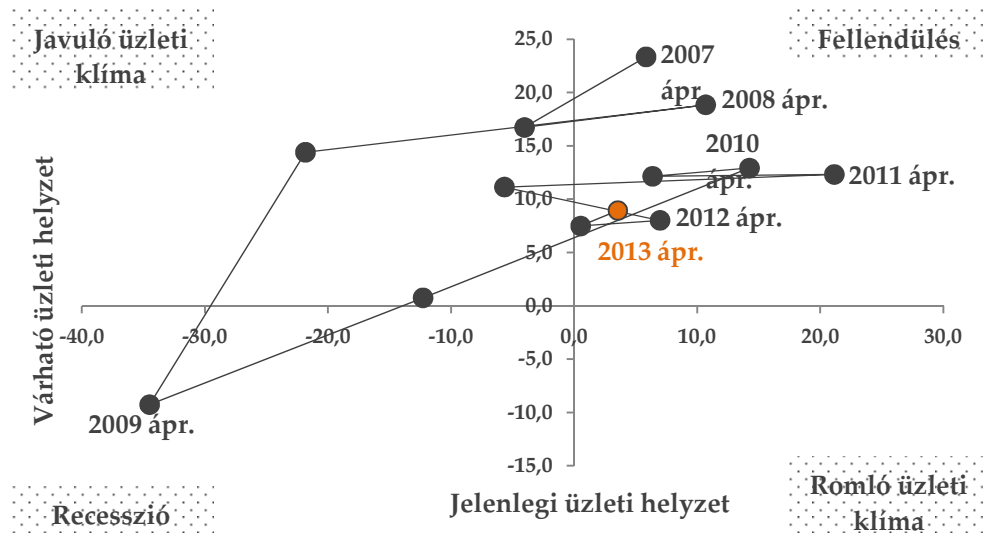
Forrás: GVI 2013

Ábraértelmezés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egynelegmutatók. Az egynelegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

3. Üzleti helyzet és várakozások

Az áprilisi adatok szerint a vállalatok jelenlegi és jövőbeli üzleti helyzete kismértékű fellendülést vetít előre. Ezt láthattuk tavaly áprilisban és októberben is. Mindkét mutató értékét figyelembe véve idén áprilisban a magyar vállalatok véleménye a korábbinál erősebben mozdult el a „Fellendülés” irányába (lásd 3.1. ábrát).

3.1. ábra: Jelenlegi és jövőbeli üzleti helyzet megítélésének változása

Forrás: GVI 2013

Ábraértelmezés: Az ábra két tengelye az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatót jeleníti meg. A függőleges tengelyen a tárgyévre, a vízszintes tengelyen a következő évre vonatkozó egyenlegmutató értékei kaptak helyet. Eszerint a jobb felső szegmens a „Fellendülés”, amikor többségben vannak, mind a jelenlegi, mind a jövőbeli helyzetüket pozitívan értékelő vállalatok. Ennek ellentéte a bal, alsó szegmens, amikor mind a jelenlegi tárgyévi helyzet, mind a jövőbeli várakozások negatívak. Az origó jeleníti meg a semleges állapotot: ebben a pozícióban a jelen és a jövő értékelésekor a pozitívan és negatívan nyilatkozó vállalatok kiegyenlítik egymást. Eszerint az origótól való távolság is értelmezhető, minél messzebbi egy megjelenített pozíció, annál inkább többségben vannak akár a pozitív, akár a negatív értékelések. Az eddigiek alapján tehát, az origótól vett vízszintes pozitív elmozdulás mértéke a jövőbeli optimizmus mértékét fejezi ki.

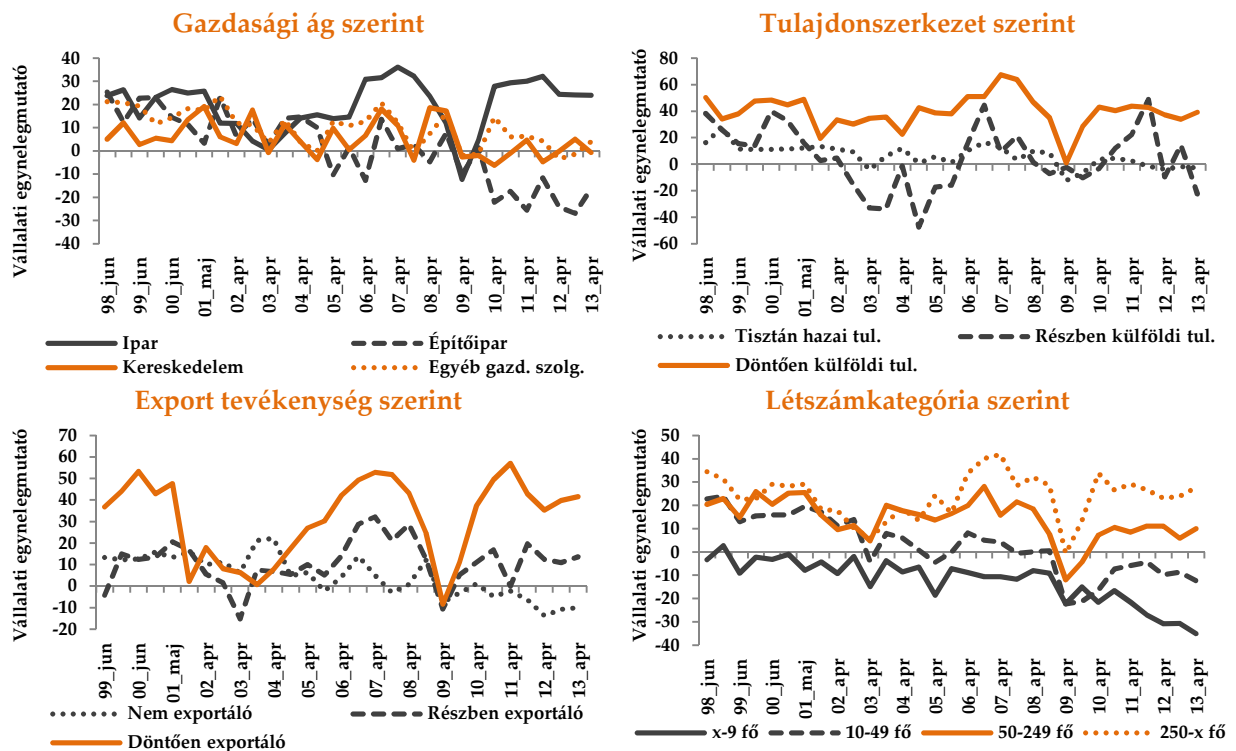
3.1. Jelenlegi üzleti környezet

A válaszadó cégek átlagos kapacitáskihasználtsága 76% volt, ami 1 százalékponttal csökkent az októberi szinthez képest. A kapacitáskihasználás továbbra is az iparban, a döntően külföldi tulajdonban lévő cégeknél, és a döntően exportáló cégeknél a legmagasabb (81%, 80%, 83%, 84%), a legalacsonyabb pedig az építőiparban, a mikro cégeknél, a kizárólag belföldre termelőknél és a tisztán magyar tulajdonban lévő cégeknél (66%, 57%, 71% és 73%). Ezzel összhangban az elmúlt hat havi értékesítés egyenlegmutatója is kis süllyedést követően -7 pontos szintet ért el, az értékesítés szűkülésére utalva.

A vállalatok jelenlegi üzleti helyzetüket 1 ponttal kedvezőbben jellemezték a tavalyi eredményekhez képest, az egyenlegmutató 9 pontra emelkedett. A legkedvezőbb helyzetről az ipari cégek számoltak be (24 pont), míg a legkedvezőtlenebbről az építőipari vállalatok (-16 pont). Világosan látszik a külföldi kapcsolatok pozitív hatása a vállalatok helyzetére: a döntően exportáló, illetve a túlnyomórészt külföldi kézben lévő cégek egyenlegmutatói

rendre magasabban alakulnak, mint a kizárólag belföldre termelő, illetve belföldi illetőségű vállalatokéi (rendre 42, illetve 39 pont valamint -10, illetve -3 pont). A foglalkoztatottak száma szerint komoly eltérések tapasztalhatóak az egyenlegmutatót illetően, ugyanis míg a legfeljebb 9 fős vállalkozások rendkívül negatív, -35 pontos értékkel jellemezhetőek, addig a 10-49 fős vállalatok körében -12 pontot, az 50-249 fős cégeket tekintve 10 pontot, a 250 fő fölötti nagyvállalatok esetében pedig 28 pontot mutat az indikátor.

3.2. ábra: Jelenlegi üzleti helyzet – vállalati szegmensek szerint

Forrás: GVI 2013

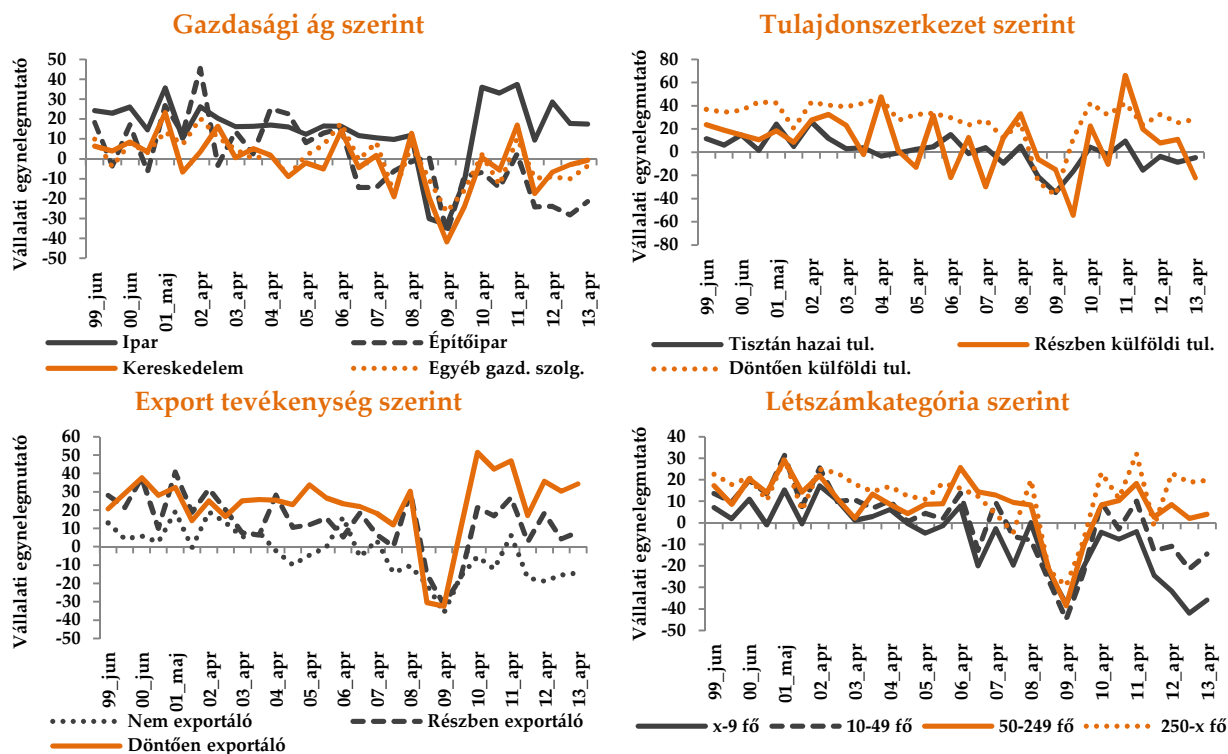
Ábráértelmezés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

3.2. Üzleti várakozások

Az üzleti várakozások mutatója a gazdasági ágakat tekintve csak az ipari vállalatok körében ért el pozitív értéket (18 pont), a többi ágazatban pesszimista várakozások jellemzőek (kereskedelem: -1 pont, egyéb gazdasági szolgáltatás: -4 pont). Továbbra is rendkívül rossz kilátások jellemzik az építőipart (-22 pont). Az üzleti helyzettel kapcsolatban ismét a döntően külföldi tulajdonban lévő (28 pont), illetve az exportorientált cégek (34 pont) foglalmazták meg a legpozitívabb várakozásokat külföldi befolyás és kötődés szerint vizsgálva a vállalatokat – mindemellett a kisebbszintű külföldi tulajdonban álló cégek körében az egyenlegmutató a negatív tartományba süllyedt, -22 pontra. Az egyenlegmutató az 50 főnél kisebb létszámmal jellemezhető vállalati körben negatív (a 9 főnél kisebb, illetve a 10-49 fő

kategóriákban -36, illetve -14 pont), az ennél nagyobb méretű cégek esetében pedig pozitív értékű (50-249 fős: 4 pont, 250 fősnél nagyobb: 20 pont).

3.2. ábra: Várható üzleti helyzet – vállalati szegmensek szerint

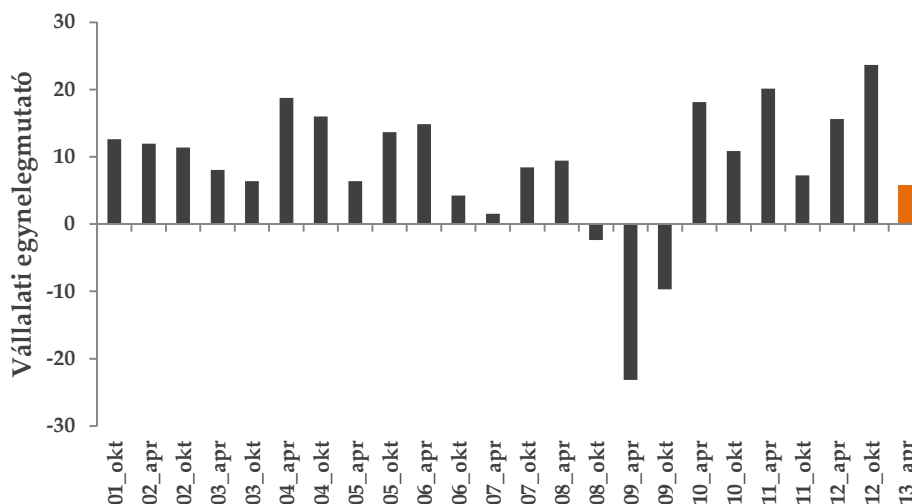
Forrás: GVI 2013

Ábraértelmezés: Az ábrán látható értékek százás skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

4. Beruházások

A következő hat hónapban a beruházási szándékokat mérő mutató értéke a tavaly októberi 24 pontos csúcsról 6 pontra esett, amivel hároméves mélypontot ért el. Ezek szerint a következő hat hónapban a beruházási aktivitás visszaesésére számíthatunk.

4.1. ábra: Várható beruházási aktivitás

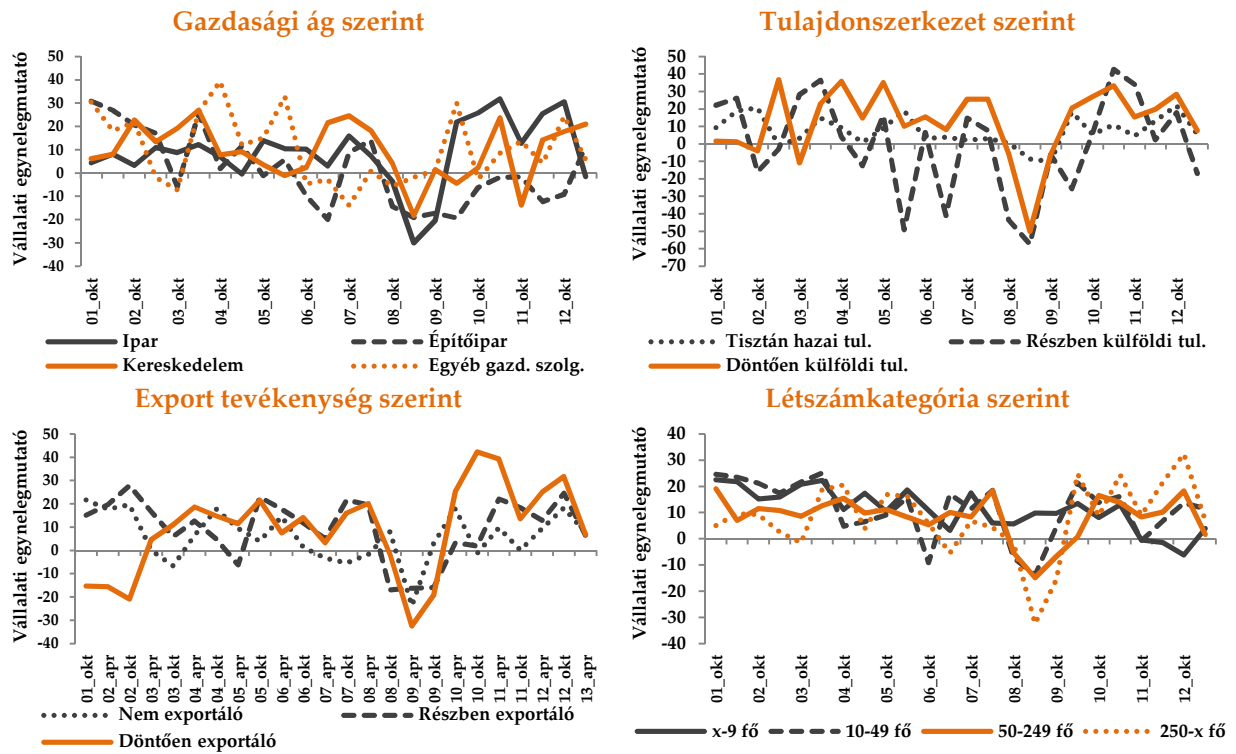

Forrás: GVI 2013

Ábraértelmezés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Az ipari vállalatok körében a beruházások szűkülésére utaló negatív értéket vett fel az indikátor (-2 pont), míg a többi ágazat pozitív értékkel jellemezhető (építőipar: 11 pont, kereskedelem: 21 pont, egyéb gazdasági szolgáltatás: 6 pont). Exporttevékenység szerint minden vállalati szegmensben visszaesett a beruházási kedv, különösen a külpiaci értékesítéssel jellemezhető cégek körében, az egyenlegmutató azonban továbbra is pozitív, körülbelül 6-7 pontos értéket vesz fel minden csoportban. Ugyanez a tulajdonszerkezet szerinti bontás esetében is elmondható, viszont a részben külföldi, de döntően haza tulajdonú vállalatok esetében negatív, -17 pontos szintre süllyedt az indikátor. Mindemellet a mikrovállalkozásokat (4 pont) kivéve az összes létszámkategóriában csökkent a mutató értéke, de pozitív tartományban maradt (10-49 fős: 12 pont, 50-249 fős: 2 pont, 250 fősnél nagyobb: 7 pont).

4.2. ábra: Várható beruházási aktivitás – vállalati szegmensek szerint

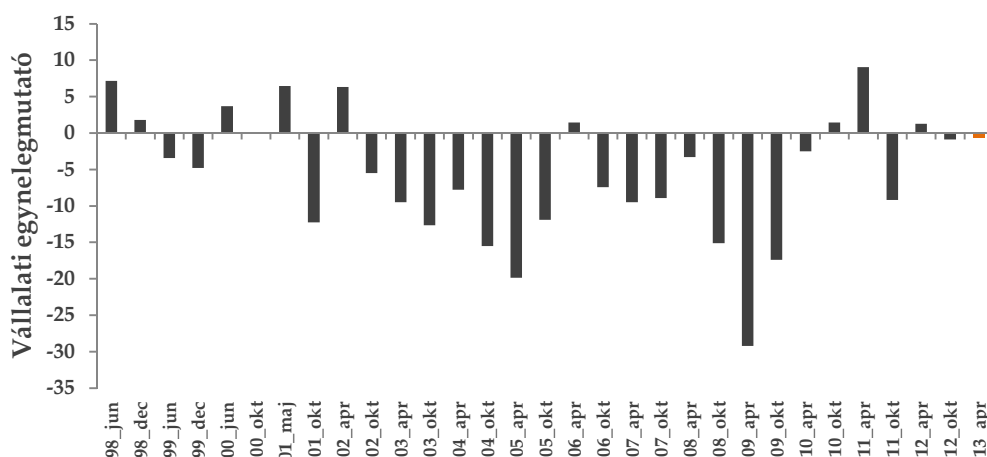
Forrás: GVI 2013

Ábraértelmezés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egynelegmutatók. Az egynelegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

5. Munkaerő-kereslet

A vállalkozások a következő fél évben a munkaerő-kereslet további stagnálására számítanak (az egyenlegmutató 0 pont körül alakul), ami hasonló a tavalyi októberi várakozásokhoz.

5.1. ábra: Várható munkaerő-kereslet

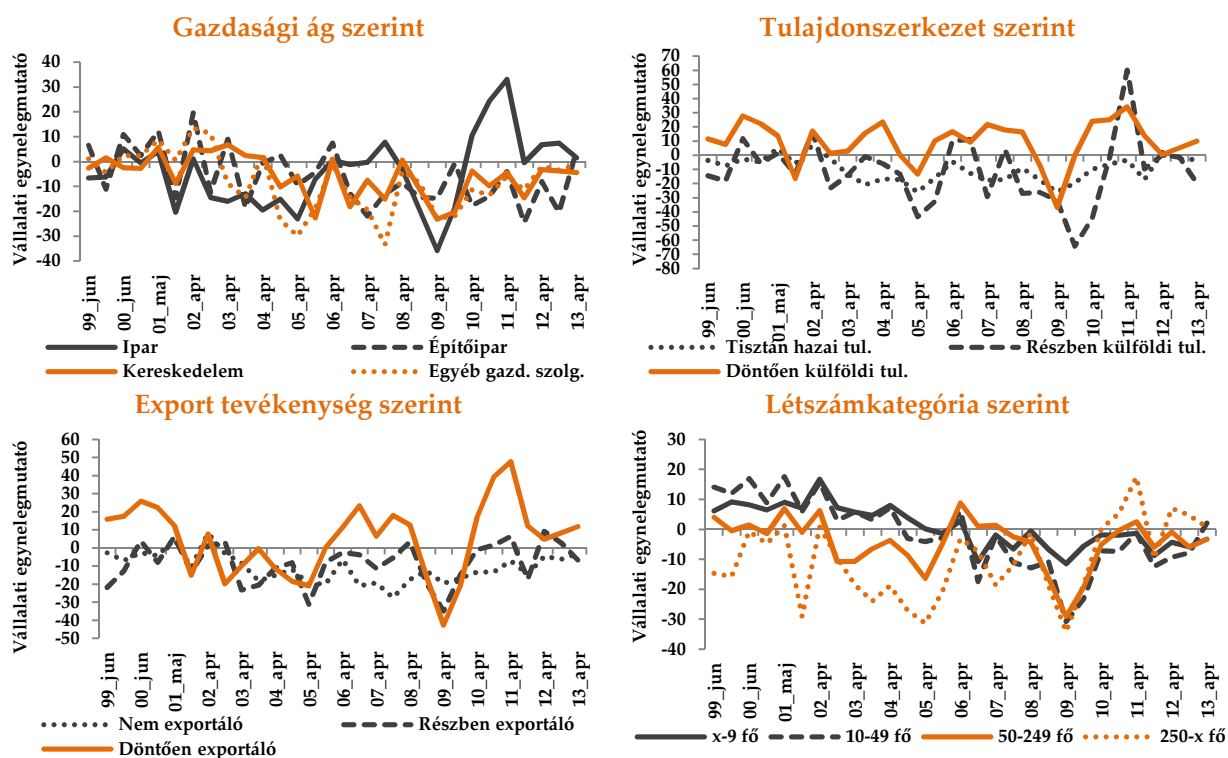
Forrás: GVI 2013

Ábraértelmezés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Szektorok szerint vizsgálva a vállalatokat az építőipari cégek enyhén növekvő munkaerő-kereslete emelhető ki (5 pont), míg a kereskedelem terén működő vállalkozások várhatóan inkább elbocsátásokhoz folyamodnak, mint új munkaerő felvételéhez (-4 pont). Az ipari és az egyéb gazdasági szolgáltató vállalatok munkaerő-keresletében nem várható jelentős változás, ugyanis 1, illetve -1 pontos értéket vett fel körükben az indikátor. A döntően külföldi tulajdonban álló, illetve az exportáló vállalatok körében számíthatunk a munkaerő-kereslet kismértékű növekedésére (körükben 10, illetve 12 pontos értet vett fel a mutató), míg az inkább (döntően hazai tulajdonú cégek: -20 pont, döntően belföldre szállító cégek -7 pont) és a kizárólag belföldi illetőségű cégek annak gyenge szűkülését jelezték előre (tisztán hazai tulajdonú vállalatok: -3 pont, csak belföldre termelő vállalatok: szintén -3 pont). A legfeljebb 9 fős, illetve az 50-249 fős létszámkategóriákban lehet elbocsátásokra számítani, ezen szegmensekben a mutató értéke -3 pont, míg a többi kategóriában a munkaerő-kereslet stagnálása (250 fősnél nagyobb: 1 pont), illetve minimális növekedése várható (10-49 fős: 2 pont).

Összességében az adatfelvétel eredményei szerint 2013-ban nem várható a magyar cégek munkaerő keresletének bővülése.

5.2. ábra: Várható munkaerő-kereslet – vállalati szegmensek szerint

Forrás: GVI 2013

Ábraértelmezés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Melléklet

M1. Mintavétel és adatok

2013 áprilisában harmincegyedik alkalommal került sor az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) vállalati konjunktúra-vizsgálatára, amely több mint 14.000 cég megkeresésével készül minden évben áprilisban és októberben, a területi kamarák közreműködésével. Magyarországon ez legtöbb céget felmérő vállalati konjunktúra vizsgálat. A kutatás része az Eurochambres mintegy 14 millió vállalkozásra kiterjedő európai konjunktúra vizsgálatának.

Ez év áprilisában a megkeresett vállalkozások közül 3.500 cégnél töltötték ki kérdőívünket – vizsgálatunk ennyi vállalatvezető válaszain alapul. Ez a szám messze a legmagasabb a vizsgálat kezdete, 1998 óta (lásd a M2. ábrát). A válaszadók számának növekedésében minden bizonnyal nagy szerepet játszik a kötelező kamarai regisztráció. Ez új, és növekvő lehetőségeket biztosít a vállalati empirikus vizsgálatok számára – ezáltal a korábbiakhoz képest megbízhatóbb és átfogóbb és megalapozottabb kutatások végezhetőek a magyar vállalatok helyzetéről, az ezt befolyásoló tényezőkről.

A válaszadók 65 százaléka foglalkoztatott kevesebb, mint 10 főt, 14 százalékuknál a létszám 10 és 49 fő közé, 14 százalékuknál 50 és 249 fő közé esett, és a cégek 7 százalékánál a létszám meghaladta a 249 főt. Az iparban tevékenykedett a válaszadó cégek 18 százaléka, az építőiparban 13 százalékuk, a kereskedelemben 21 százalékuk, és az ezen kívüli szolgáltató szektorokban 48 százalékuk.

Az adatfelvétel eredményeit súlyoztuk a területi összetétel és a cég GDP-hez való becsült hozzájárulása alapján. A két súlyozási szempontot egyszerre érvényesítettük. Az utóbbiban a létszám szerint képzett egyes cégcsoportoknak a GDP-hez való becsült hozzájárulása alapján képzett súlyokkal számoltunk.

M1.1. tábla: A GVI Konjunktúra vizsgálatában alkalmazott súlyok 1998-2012

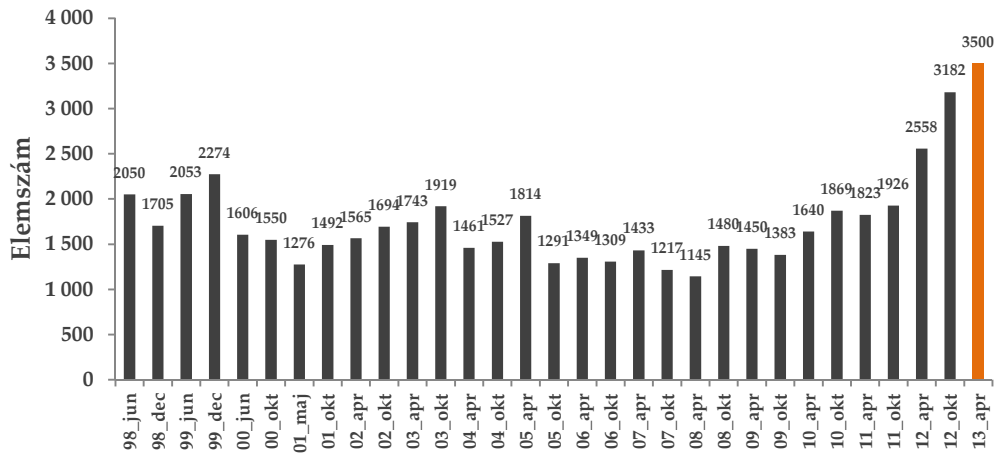
Létszám-kategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régió csoportok		Összesen
	Gazdaságilag fejlettebb három régió ⁽¹⁾	Gazdaságilag fejletlenebb négy régió ⁽²⁾	
0-9	0,0668	0,0732	0,1400
10-49	0,0668	0,0732	0,1400
50-249	0,1002	0,1098	0,2100
250-x	0,2434	0,2646	0,5100
Összesen	0,4772	0,5228	1,0000

Megjegyzés:

1: Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl

2: Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld

M1.2. ábra: A GVI Konjunktúra vizsgálatában megkérdezett cégek száma

Megjegyzés: A közölt eredmények a súlyozott adatokra vonatkoznak.

M2. GVI Konjunktúra Mutató számítása

$$KM_i = 0,1 \cdot UHJX_i + 0,2 \cdot UHVX_i + 0,1 \cdot VJXX_i + 0,1 \cdot VJVX_i + 0,1 \cdot MSVX_i + 0,1 \cdot BGVX_i + 0,1 \cdot BEVX_i \quad (1)$$

ahol KM_i : GVI Konjunktúra Mutató elemi értéke egy i cégnél

$UHJX_i$ = Üzleti helyzet jelenleg

$UHVX_i$ = Várható üzleti helyzet a következő hat hónapban

$VJXX_i$ = A vállalkozás jövedelmezősége jelenleg

$VJVX_i$ = A vállalkozás várható jövedelmezősége a következő hat hónapban

$MSVX_i$ = Megrendelések várható alakulása a következő hat hónapban

$BGVX_i$ = gépberuházások volumenének alakulása a következő hat hónapban

$BEVX_i$ = építési beruházások volumenének alakulása a következő hat hónapban

Az egyenlet jobb oldalán a konjunktúra mutató számításánál tekintetbe vett indikátorok szerepelnek, az i index az i cégnek egyes indikátorokra adott válaszait, KM_i a konjunktúra mutatónak az i cégnél kapott elemi értékét jelenti ($i = 1 \dots n$), ahol n a figyelembe vett cégek száma. Egy kiválasztott n elemű cégcsoportnál a konjunktúra mutató értékét a vállalati értékek átlagaként határozzuk meg:

$$KM_n = \frac{\sum_{i=1}^n km_i}{n} \quad (2)$$

A GVI Konjunktúra Mutató egyes elemi mutatóit az alábbi módon határoztuk meg.

M2.1. tábla: A GVI Konjunktúra Mutató elemei mutatói

		A kategória
Üzleti helyzet jelenleg (UHJX)	Jó	100
	Kielégítő	0
	Rossz	-100
Az üzleti helyzet a következő 6 hónapban (UHVX)	Javul	100
	Nem változik	0
	Romlik	-100
A vállalkozás jövedelmezősége jelenleg (VJXX)	Jó	100
	Kielégítő	0
	Rossz	-100
A vállalkozás jövedelmezősége a következő 6 hónapban (VJVX)	Javulni fog	100
	nem változik	0
	Romlani fog	-100
A rendelések volumene a következő 6 hónapban várhatóan (MSVX)	Nőni fog	100
	Azonos lesz	100/3
	Csökkenni fog	-100/3
	Nincs	-100
Gépberuházások volumene az előző évhez képest várhatóan (BGVX)	Nő	100
	Változatlan	100/3
	Csökken	-100/3
	Nincs	-1
Építési beruházások volumene az előző évhez képest várhatóan (BEVX)	Nő	100
	Változatlan	100/3
	Csökken	-100/3
	Nincs	-100

Az egyes részmutatók definíciójának megfelelően elméletileg -100 KM 100 ahol -100 a legkedvezőtlenebb üzleti helyzetet 100 pedig a legkedvezőbb üzleti helyzetet jelenti. Természetesen KM tapasztalati értékénél előfordulhat, hogy még a legmélyebb válság esetén sem közelíti meg a -100-as értéket, illetve a kimagaslóan gyors ütemű fellendülés esetén sem éri el a KM +100-at. Ezért a KM tapasztalatai értékeinek pontos értelmezése csak hosszabb, több konjunktúra ciklust tartalmazó idősor esetében lehetséges.

M3. GVI Bizonytalansági Mutató számítása

A GVI BM nem más, mint egy n elemű cégcsoport esetében a konjunktúra mutató (KM) szórása (σ_n):

$$BM_n = \sigma_n \quad (3)$$

A GVI BM azt mutatja, hogy mennyire egyöntetű a cégek véleménye saját konjunkturális helyzetükről. Nagymértékű eltérés (nagy szórás) arra utal, hogy a cégek ellentmondásos információk alapján, illetve egymásnak ellentmondó reálindikátorokat figyelembe véve, azaz nagyfokú bizonytalanság közepette alakítják ki véleményüket. Ha egyöntetű a cégek helyzetmegítélése, akkor ez arra utal, hogy egyértelmű és könnyen értelmezhető reálmutatókra alapozva tudják kialakítani véleményüket, azaz kisebb mértékű a vállalati szféra bizonytalansága.

M4. Az adatok elérhetősége

Az elemzésben bemutatott adatok elérhetőek a következő linken:

<http://www.gvi.hu/index.php/hu/research/showItem.html?id=331>)

M5. A konjunktúra mutató és összetevőinek alakulása

	N	Konjunktúra mutató	Üzleti helyzet jelenleg	Az üzleti helyzet a következő 6 hónapban	A vállalkozás jövedelmezősége jelenleg	A vállalkozás jövedelmezősége a következő 6 hónapban	A rendelések volumene a következő 6 hónapban	Építési beruházások volumene az előző évhez képest várhatóan	Gépberuházások volumene az előző évhez képest várhatóan	Létszámfelvételi szándékok
98_jun	2050	23,30	19,38	23,35	-0,62	16,02	54,13	-15,24	32,18	7,14
98_dec	1705	19,38	21,38	9,96	1,68	10,85	49,53	-16,91	33,65	1,81
99_jun	2053	17,16	13,82	17,73	-4,82	14,34	38,25	-7,92	24,70	-3,44
99_dec	2274	20,26	17,53	12,19	-1,22	13,74	48,29	2,74	30,33	-4,77
00_jun	1606	21,16	19,32	18,68	2,18	12,86	50,73	-0,96	29,04	3,69
00_okt	1550	19,90	20,63	8,76	2,33	10,03	52,93	-3,58	32,42	-0,04
01_maj	1276	30,48	20,79	27,42	5,45	27,85	55,78	9,73	36,11	6,44
01_okt	1492	14,03	13,46	7,10	-7,38	11,95	37,96	-5,27	32,80	-12,26
02_apr	1565	22,24	10,34	22,95	-10,23	19,70	50,33	0,95	31,29	6,34
02_okt	1694	15,15	8,10	15,69	-9,70	5,56	43,10	-8,76	27,97	-5,50
03_apr	1743	11,89	0,38	10,31	-16,47	4,36	44,39	-9,59	19,44	-9,48
03_okt	1919	12,56	10,26	10,01	-5,82	2,78	40,79	-17,81	16,30	-12,64
04_apr	1461	13,99	10,49	11,66	-0,42	1,50	42,75	-12,02	25,26	-7,79
04_okt	1527	10,20	8,34	6,08	-9,87	-3,79	39,59	-15,06	20,32	-15,52
05_apr	1814	9,63	11,30	7,06	-9,75	-0,03	38,24	-11,52	13,61	-19,85
05_okt	1291	9,93	10,68	11,29	-4,25	3,65	32,98	-16,95	18,10	-11,89
06_apr	1349	16,47	20,88	16,58	-2,03	8,92	41,38	-13,89	18,59	1,47
06_okt	1309	8,94	25,17	4,60	3,90	-5,84	38,51	-29,31	5,67	-7,44
07_apr	1433	10,90	23,34	5,83	1,64	-4,62	37,95	-17,16	11,42	-9,48
07_okt	1217	4,20	16,72	-4,04	-7,28	-11,26	31,91	-17,62	8,93	-8,92
08_apr	1145	12,03	18,85	10,68	-1,15	1,52	44,16	-22,28	8,40	-3,31
08_okt	1480	-7,15	14,40	-21,84	0,56	-18,80	18,06	-37,08	-4,56	-15,11
09_apr	1450	-18,02	-9,27	-34,50	-21,21	-24,93	13,83	-45,58	-16,46	-29,23
09_okt	1383	-9,64	0,75	-12,29	-12,44	-13,03	19,90	-49,21	-23,87	-17,41
10_apr	1640	14,81	12,92	14,24	-7,36	14,57	39,57	-26,29	9,25	-2,51
10_okt	1869	10,36	12,14	6,37	-0,53	3,08	33,07	-19,98	7,12	1,46
11_apr	1823	16,83	12,32	21,13	-0,43	14,13	45,05	-18,37	10,10	9,07
11_okt	1926	1,31	11,13	-5,67	1,09	-11,68	26,56	-22,95	-0,88	-9,17
12_apr	2558	8,70	8,01	6,97	-7,21	0,94	35,83	-27,01	9,68	1,28
12_okt	3182	1,91	7,48	0,52	-0,68	-9,37	27,76	-40,21	-0,35	-0,87
13_apr	3500	4,22	8,94	3,56	-2,71	2,99	34,28	-46,05	1,86	-0,57

Függelék: A GVI 2013. áprilisi negyedéves konjunktúra-felvételének eredményei

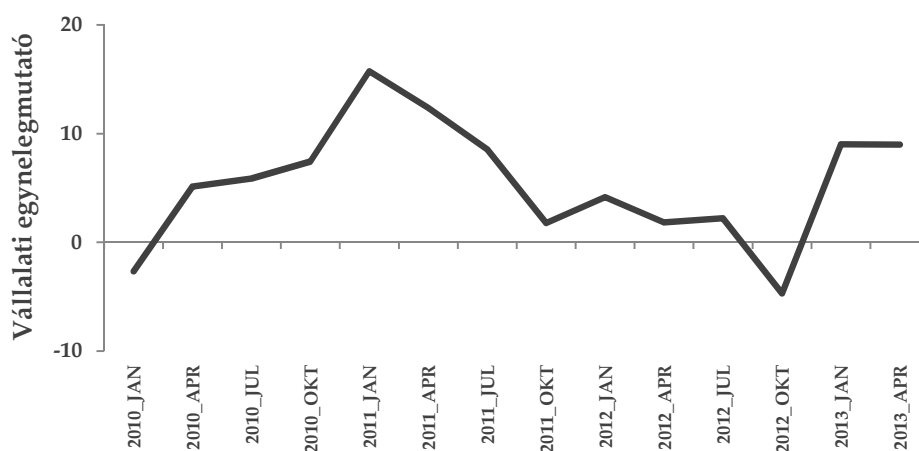
Konjunktúra és Bizonytalansági mutató

A 2013. áprilisi adatfelvétel tanúsága szerint Magyarországon az üzleti bizalom szintje nem változott az előző negyedévhez képest, vagyis a várakozások 2012 októbere óta tartó javulása megtorpant.

A GVI Negyedéves Konjunktúramutatója a januári 9,0 pontról 9,2 pontra emelkedett. Ennél az értéknél csupán két alkalommal – 2011 januárjában és áprilisában - mértünk magasabb értéket a vizsgálat kezdete óta. A bizonytalansági mutató értéke 37,5 pontos szinten áll, ami az eddigi legalacsonyabb érték, ugyanakkor nagyságrendjében nem tér el a korábbi értékektől. Ez arra utal, hogy bár az üzleti szférán belül továbbra sem egyértelmű, vagy egyöntetű az eddigi tendenciák megítélése, esetleg elindulhat a vélekedések egységesebbé válási folyamata.

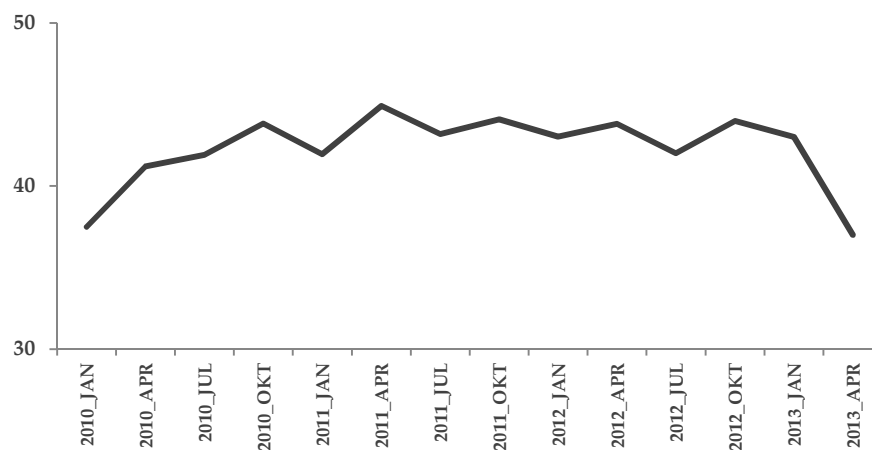
Összességében megállapíthatjuk, hogy a mutatók szerint az üzleti bizalom szintje jelentősen emelkedett 2013-ben az elmúlt év kedvezőtlen értékeihez képest, ugyanakkor még mindig a 2 évvel ezelőtti szint alatt marad, és a januári javuló tendencia megállni látszik.

F1. ábra: A GVI Negyedéves Konjunktúra Mutató alakulása

Forrás: GVI 2013

F2. ábra: A GVI Negyedéves Bizonytalansági Mutató alakulása

Forrás: GVI 2013

A konjunktúra mutató komponensei

A GVI Negyedéves Konjunktúra Mutató tíz komponensből áll. Az alábbi ábrákon a tíz komponens időbeli változása követhető nyomon.

F3. ábra: Várható beruházási aktivitás – vállalati szegmensek szerint

Forrás: GVI 2013

A vállalatok kedvezőbben ítélik meg jelenlegi üzleti helyzetüket, jövedelmezőségüket, rendelésállományuk szintjét és jelenlegi termelési szintjüket, mint az elmúlt évben bármikor. Emellett azonban a jövőre vonatkozó várakozásaik vagy enyhén romlottak (a termelési szint, az üzleti helyzet, a létszám és a kapacitáskihasználás tekintetében) vagy lassabban nőnek, mint az előző felvételkor (a jövedelmezőség esetében). Fontos kiemelni, hogy a beruházási várakozások rendkívül kedvezőtlen képet mutatnak, a mutató értéke a felvétel kezdete óta

most érte el eddigi legalacsonyabb értékét, vagyis a vállalkozások jelentős része úgy gondolja, hogy a következő hat hónap során egyáltalán nem fog beruházni, vagy visszafogja beruházásait az előző év azonos időszakához képest.

Összességében megállapíthatjuk, hogy a GVI Negyedéves Konjunktúra Mutató stagnálása ellentétes hatások eredőjeként alakul ki. A vállalatok jelenlegi helyzetüket kedvezőbben ítélik meg, mint az előző negyedévben, ugyanakkor jövőjükre vonatkozó várakozásaik romlottak, különösen a beruházások tekintetében.